

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ТВОРЧА РОБОТА НАД ВИКОНАННЯМ ПЕЙЗАЖУ НА ПЛЕНЕРІ

1. Основна інформація про дисципліну

Тип дисципліни: вибіркова   Форма контролю: залік

Освітній ступінь: бакалавр

Для спеціальності: 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)

Обмеження для вибору: пререквізити: «Рисунок», «Живопис»

Кількість кредитів (годин): 4 (120)

денна форма: 8 - лекції; 40 - практичні; 72 – самостійна робота;

заочна: 4 - лекції, 8 - практичні, 108 – самостійна робота

Мова викладання: українська

2. Інформація про викладача

ПІБ: Шишман Іван Іванович

Науковий ступінь, вчене звання, посада: приват-професор, заслужений художник України

Кафедра: музичного та образотворчого мистецтв

Робочій e-mail: i.shishman@gmail.com

Години консультацій на кафедрі: четвер, 14.40-16.00

3. Цілі дисципліни та результати навчання

Предметом вивчення дисципліни «Творча робота над виконанням пейзажу на пленері» є вивчення закономірностей природного середовища, їх вплив на сприйняття людиною предметів і об'єктів довколишнього світу, особливості та закономірності зображення предметів, об'єктів та явищ засобами рисунку, живопису, композиції.

Метою є вивчення впливу світлоповітряного середовища на предмети в умовах відкритого простору; вивчення та опанування засобів пейзажу як жанру образотворчого мистецтва, його природних та створених людиною об'єктів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі *результати навчання*:

Знання:

- принципів та методів реалістичного зображення, видів рисунку;
- закономірностей лінійної та повітряної перспективи;
- виразних засобів рисунку та живопису;
- методики виконання зображення короткочасних етюдів та зарисовок.

Вміння:

- виконувати тривалі й короткочасні зображення;
- сприймати й передавати відповідні стани природного середовища засобами рисунку та живопису;
- передавати плановість в зображенні;
- виявляти мотив і центр композиції в зображенні;
- виявляти та передавати характерні особливості будови дерев, кущів, тварин, комах, птахів та інших істот й елементів природи;
- створювати та передавати художній образ засобами рисунку, живопису, композиції.

4. Зміст дисципліни

Тема № 1. Пейзажний живопис у творах видатних українських митців. Живопис в умовах пленеру.

Пейзаж як жанр живопису. Чим відрізняється пейзаж, виконаний в студії, від пленерного? Живопис Ротонди на пленері. Мета: вивчити, як освітлення і рефлекси створюють неповторне живописне середовище на пленері. Виконання начерків і пошук сюжету. Виконання етюдів на пошук кольорового стану, формат: 15 * 10 см. Лінійна побудова пейзажу форматом 30 * 20 см. Прописка основних кольорів. Моделювання об'єму кольором (освітленість та кольорові рефлекси). Завершення роботи і проробка композиційного центру, об'єднання менш важливих деталей.

Тема № 2. Аналіз техніки і технології пейзажного живопису. Пленерний пейзаж.

Як формат живописного твору впливає на глядача. Вибір формату: пропорції пропорцій довжини і висоти для вирішення творчого завдання. Підготовка «основи»: паперу, картону, полотна або дошки. Грунти: масляний, емульсійний, клейовий, синтетичний. Вибір матеріалів і інструментів: фарби, розчинники, пензлі, мастихіни тощо. Мета: виконати декілька етюдів одного об'єкта з різним освітленням: освітлення ранком сонцем, полудень, об'єкт на фоні вечірнього неба. Виконання графічних начерків і пошук сюжету. Малюнок одного сюжету на 3-х однакових форматах 15*20 см під живопис. Виконання етюдів сюжету в ранковому освітленні, 15* 20 см, картон, олія. Етюд сюжету у полудневому освітленні, 15* 20 см, картон, олія. Етюд сюжету в освітленні «контражур», 15* 20 см, картон, олія.

Тема № 3. Колорит картини. Освітлення в пейзажі, як важливіший фактор побудови колориту емоційного впливу на глядача.

Закони лінійної і повітряної перспективи. Збирання етюдного матеріалу. Мета: підбір найвиразнішого освітлення і виконання етюдів з натури, вирішення кольорового образу картини. Пошук сюжету для майбутньої картини. Виконання начерків та замальовок. Форескіз до композиції.

Матеріали:

- для начерків: папір, акварель, графічні матеріали;
- для етюдів: полотно або картон, олія, формат- 20*30, 30*40.

Тема № 4 Побудова живописного образу у пейзажній картині. Композиційна робота «Пейзаж- картина».

Вибір сюжету. Виконання начерків, пошуків композиційного рішення картини(форескіз). Як освітлення допомагає пейзажисту знайти неповторний колорит майбутнього твору. Етюди на кольоровий стан природи, пошук найвиразнішого колориту. Вибір формату майбутньої картини, її лінійна побудова. Організація великих кольорових і тональних відношень, виділення композиційного центру, завершення роботи, лакування твору пейзажного живопису, вибір покривного лаку і багетної рами. Мета: на основі виконаних замальовок і форескізу виконати на полотні лінійний малюнок композиції; на основі етюдів закласти основні кольорові відношення і колорит картини. Графічна побудова пейзажу: олівець вугільний, ретушний лак-спрей, формат– 20* 30 см, полотно олія. Живопис основних кольорових відношень. Моделювання кольором повітряної перспективи і об'єму предметів. Рефлекси на пленері. Завершення роботи над етюдом на пленері. Знайдено вже лінійну кольорову композицію пейзажу, завершити на пленері, підпорядковуючи все композиційному центру та єдиному колористичному рішенням. Проаналізувати, як колорит картини впливає на емоційний стан глядача. Навчитись лакувати завершену картину та підбирати для неї багетну раму.

5. Політика курсу

Відвідування навчальних занять

Згідно з «Положенням про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» студенти мають обов'язково бути присутніми на практичних (лабораторних) заняттях. Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав був відсутній на практичному занятті, має право на відпрацювання у двотижневий

термін після повернення до навчання. Студент, який не використав надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, отримує за кожне пропущення заняття 0 балів.

Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Академічна доброчесність

Студенти мають дотримуватись правил академічної доброчесності відповідно до «Кодексу академічної доброчесності та корпоративної етики». Наявність академічного плагіату в студентських роботах є підставою для виставлення негативної оцінки. Списування студентів під час проведення модульної контрольної роботи є підставою для дострокового припинення її складання та виставлення негативної оцінки.

Використання технологій штучного інтелекту

Не передбачено.

6. Контрольні заходи та критерії оцінювання

Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	відмінно
70-89	добре
51-69	задовільно
26-50	незадовільно

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на практичних заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100- бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом.0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

Форма проміжного контролю: модульна контрольна робота, яка здійснюється у формі контрольного перегляду творчих робіт здобувачів

Форми підсумкового контролю: залік

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно обирає тему, художні техніки та манеру виконання творчої роботи. Застосовує вивчені закони і правила композиції під час створення творчої роботи. Дотримується правил побудови та живописного вирішення

	багатопланового пейзажу. Послідовно виконує роботу від ескізу до завершеного твору
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, проте немає вміння самостійно обирати тему, художні техніки та манеру виконання творчої роботи. Застосовує вивчені закони і правила композиції під час створення творчої роботи. Дотримується правил побудови та живописного вирішення багатопланового пейзажу. Послідовно виконує роботу від ескізу до завершеного твору. Є незначні помилки
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, проте демонструє наявність двох істотних помилок за такими пунктами, як: композиція, пропорції, побудова предметів, виявлення форми предметів тоном, передача простору; помилки пропорціях, побудові предметів, перспективі; дотримується правил побудови та живописного вирішення багатопланового пейзажу, проте відсутня послідовність у виконанні роботи від ескізу до завершеного твору
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте має уявлення про перспективу, пропорції, постановку предметів на площині, але застосувати на практиці не може; йде процес змальовування; відсутні знання перспективи, пропорцій, постановки предмета на площині; рисунок ведеться вроздріб; студент не бачить різниці між площинним і тривимірним зображенням; повна відсутність розуміння побудови тривимірної форми в умовному просторі аркуша
1 бал	Оцінюється робота студента, який не має головних понять про змінювання простих предметів у просторі, в перспективі, і не може відтворити на аркуші у геометричних та світлотіньових проявах. Не володіє композицією
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань

***Критерії оцінювання завдань самостійної роботи з дисципліни
«Творча робота над виконанням пейзажу на пленері»***

Вид	Максимальна кількість балів
Виконання композицій, ескізів	5
Виконання замальовоків	5
Виконання пейзажів	5

Оцінювання виконаних композицій, ескізів, замальовоків, пейзажів здійснюється за такими критеріями: самостійне обрання теми, художньої техніки та манеру щодо виконання творчої роботи. Застосування вивчених законів і правил композиції під час створення композиції, ескізу, замальовку або написання пейзажу. Дотримання правил побудови та живописного вирішення багатопланового пейзажу. Послідовне виконання роботи від ескізу до завершеного твору.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Створення панорамного пейзажу	10 балів
Відтворення пейзажного образу та образу людини в обраній творчій манері виконання (зокрема, з передачею емоцій)	10 балів

та настрою)	
Створення тематичної станкової композиції на основі плернерних матеріалів.	10 балів
Усього	30 балів

Створення панорамного пейзажу оцінюється за такими критеріями: здобувач правильно обирає художні матеріали та живописні прийоми для передачі емоційних станів природи. Відтворює кольором різні стани природи.

Критеріями *відтворення пейзажного образу та образу людини в обраній творчій манері виконання (зокрема, з передачею емоцій та настрою)* є здатність здобувача відтворювати лінійно-конструктивну побудову фігури людини, предметів та архітектурних елементів у пейзажі.

Створення тематичної станкової композиції на основі плернерних матеріалів можна оцінити за наступними критеріями: здобувач передає тональну різницю між планами пейзажу. Відтворює характер мотиву, виявляє композиційний центр, ритмічну будову, основний колорит у пейзаж.

Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного, проміжного контролю. Здобувачі успішно складають залік, якщо виконали усі види завдань, визначені у робочій програмі навчальної дисципліни, мають достатню кількість балів за поточний контроль (не менше 35 балів), проміжний контроль (не менше 16 балів).

7. Основна література та інформаційні ресурси

1. Бідняк М. М. Архітектурна композиція. Львів: «Львівська політехніка», 2011. 152 с.
2. Гребенюк Г. Є. Основи композиції та рисунка. К.:Техніка, 2000.- 224 с.
3. Житкова Н. Ю. Композиція. К.: вид-во КНУБА, 2008. 120 с.
4. Касьян Т. К. Композиція. Черкаси: вид-во ЧНУ, 2012.88 с.
5. Кириченко М.А., Кириченко І.М. Основи образотворчої грамоти. К.: Вища школа., 2002. 190 с.
6. Михайленко В. Є. Основи композиції. К.: Каравелла, 2008. - 304 с.
7. Пастир І.В. Основи композиції образотворчого мистецтва. Навчально-методичний посібник для студентів гуманітарних художньо-графічних факультетів/І.В.Пастир. – Одеса, 2013. – 273 с.
8. Писанко М. М. Рух, простір і час в образотворчому мистецтві. К.: Мистецтво, 2000.128 с.
9. Поліщук Л. К. Основи об'ємно-просторової композиції. Ів.Фр.: вид-во ІФНТУНГ, 2010.-100 с.
10. Ковалев Ф. В. Золотое сечение в живописи. К.: Вища школа, 2000.144 с.
11. Паньків Г. С. Особливості застосування «доперспективних» признаков просторовості в роботах В. А. Гегамяна (1925-2000). // Молодий вчений. 2018. №3. С. 34 — 39.
12. Пастир І.В. Творче становлення фахівця у візуальному мистецтві /І.В.Пастир// Навч.-метод. пос.. – Одеса, 2011. – 198 с.
13. Пастир І. В. Основи педагогіки художньої творчості / І.В. Пастир: монографія. Ізмаїл: СМІЛ, 2018, 444 с.
14. Шевченко В. Я. Композиція плаката. Харків. 2007. 100 с.
15. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення. Навчальний посібник. — Тернопіль: Підручники і посібники, 2005. — 112 с.

Затверджено на засіданні кафедри музичного та образотворчого мистецтв від 06 лютого 2024 р., протокол № 7